

Χαραυγή 6/4/67

«ΤΟ ΝΗΣΙ ΤΗΣ ΑΦΡΟΔΙΤΗΣ»

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΤΟΥ κ. Π. ΠΑΙΟΝΙΔΗ

Αξιόπαινη ή δουλιά, που παρουσιάσε ο Έθνης Γαβριηλίδης το περ. Σάββατο από την τηλεόραση. Το «Νησί της Αφροδίτης» του Α. Πάρνη είναι ένα από τα λιγοστά θεατρικά έργα, που αναφέρονται στην Κύπρο και σαν τέτοιο αξίζει τον κόπο να μεταφερθεί κι' εδώ να το γνωρίσει και το δικό μας κοινό μία και γύρισε ήδη τρέσες σκηνές του εξωτερικού.

Φυσικά τηλεόραση και θέατρο δεν είναι ένα και το αυτό πράγμα κι' αυτό σημαίνει, πώς πέρα από το έργο που αν σωστά έδωσε ο σκηνοθέτης εκείνο που ήθελε να πει ο δραματογράφος, αναγκαστικά τίθεται και το ερώτημα αν σωστά αξιοποίησε τις δυνατότητες της τηλεοπτικής μηχανής.

Πάντως αυτή δεν ήταν η πρώτη δουλιά του Γαβριηλίδη στην τηλεόραση (δικά του ήταν και όρισμένα πρωτοποριακά μονόπρακτα που είδαμε) κι' αναμφισβήτητα αυτή η πείρα τον βοήθησε να δουλέψει με γνώση κι' αυτοπεποίθηση το «Νησί».

Το έργο του Πάρνη, απ' ό,τι το ξέρουμε σαν κείμενο και σαν θεατρικό είδος, έχει και τα δυνατά του και τ' αδύνατά του σημεία.

Έργο ομολογουμένως με στέρεους τύπους από τη μία και νοήματα υγιή με γενικότερες προεκτάσεις, στριζίεται από την άλλη πάνω σε μία λιγότερη ή περισσότερο πλασματική πλοκή με αρκετή δόση μελοδραματισμού στο ύψιστο της.

Έτσι το έργο μπορεί να πετύχει στον βαθμό, που οι ρόλοι του θα διαγραφούν με παραδειγματική ακρίβεια και αυστηρότητα, έτσι που από μόνοι τους να δώσουν μία πλατύτερη γέννηση ζωής.

Η επιτυχία του «Νησιού»... λ. χ. στη Μόσχα ήταν αντίστοιχη με την επιτυχία της μεγάλης Πασιένιας στον ρόλο της μάνας Λαμπρινής. Το ίδιο κι' η επιτυχία του έργου στο κοστικό της Βορείου Ελλάδας ήταν συναφής με την επιτυχία της Κυβέλης στον ίδιο πάλι ρόλο.

Αντίστροφα το έργο απέτυχε, νομίζουμε, στα χέρια του αθηναϊκού θιάσου, που μάς το έφερε εδώ πριν από δυό χρόνια.

Στά μέτρα τα δικά μας το έργο πέτυχε. Κι' αυτό χωρίς αμφιβολία οφείλεται στην εξαιρετική Λέιντυ Πάτερσον, που έστισε η Τζένυ Γάιτανόπουλου - Γαβριηλίδου.

Ήταν μια Πάτερσον μ' όλα τα χαρακτηριστικά της υπερέφρανης, ιδιοτελούς Βρετανίδας αριστοκράτισσας, που μεταφέρει στο αίμα της την κληρονομιά εκείνων, που έκτισαν την Αυτοκρατορία μα που στο τέλος ανακαλύπτει — κι' αυτή είναι η τραγωδία της — πώς η ίδια πέφτει στα «γυρνατζία» της μηχανής, που η γενιά της συνέβαλε για να κατασκευαστεί.

Ήξερε ο Γαβριηλίδης την αξία του υλικού, που διέθετε στο πρόσωπο της Τζέννης και το χρησιμοποίησε στο έπακρο παίζοντας με τα κοντινά πλάνια, και από όλες τις γωνίες λήψης, που του πρόσφεραν τα περιορισμένα σύνεργα του στούντιο.

Αυτή η έξυπνη χρησιμοποίηση της μηχανής βοήθησε στην υπογράμμιση των δραματικών στιγμών (σύγκρουση των δύο μητέρων), στην υποβολή της ατμόσφαιρας, όταν ο τραγικός φόρτος μεγαλώνει, στον τονισμό της προσωπικότητας των ηρώων.

Με ιδιαίτερη επιτυχία χρησιμοποιήθηκε η μηχανή στην περίπτωση της Κέιτ (Α. Παπαδοπούλου), περιμέναμε εν τούτοις μεγαλύτερη ενδάρτυση στο ρόλο της νεαρής Αγγλίδας, που μόλις τώρα καταβαίνει πώς η ζωή δεν είναι ένα καπρίσιο.

Πειθαρχημένα έδωσε τον ρόλο του ταγματάρχη Ράιφ ο Α. Μαράκος αν και πιστεύουμε πώς θα μπορούσε να τον κάνει περισσότερο «Άγγλο».

Στόν Κιτς θάπρεπε να δοθεί μεγαλύτερη σημασία. Είναι ο μόνος «Άγγλος με τύψεις, που απαιτούν καλλιτεχνικά μέσα έκφρασης μά, που δυστυχώς, μόνο σε στιγμές συλλαβάνει ο Παπαϊωάννου.

Οι Ντέιβιντ (Ο. Πετμερής) και Βίκυ (Ανδριανή Δημητριάδου) πέτυχαν στους ρόλους τους γιατί έβρκαν τις σωστές χαμηλές, συγκρατημένες νότες, που τους ταίριαζαν.

Καλοί στις σύντομες εμφανίσεις τους και οι Άνσάτσης (Νεοφύτου), Θεοφιής (Άλετράς) και Νικ (Σιαφκάλης).

Λίγο αδόουλετοι μάς φάνηκαν οι ρόλοι του θείου Τζώρτζ (Μωρέας) και βοηθού κυβερνήτη (Ρουσσάκης).

Αφήσαμε τελευταία τη μάνα Λαμπρινή γιατί παρά τη σχετικά μικρή έκταση του ρόλου της η μορφή αυτή είναι φτιαγμένη για να δεσπόζει του όλου έργου. Να δεσπόζει και με τον άκρατο πόνο της, που έχει το παιδί της στο σκαλοπάτι της κρεμάλας στη φυλακή, μα και με τη δύναμη, που της δίνει το ένστικτο της σωτηρίας του σπλάχνου της μα και η συνειδητή επίγνωση του άγωνα, που πρέπει να κάνει για να το αποσπείρει από τα νύχια των κατακτητών.

Ίσως η συνδιαλλαγή της με την Πάτερσον για την ανταλλαγή των παιδιών νάναι παρεξηγήσιμη από τους πλευράς του ότι νοθεύει τα αισθήματα της.

Ένν τούτοις πρέπει να έχουμε υπύμνησιν μας πώς από σκηνικής πλευράς δεν έχουμε άπλως μπροστά

μας μία οποιαδήποτε λαβωμένη μάνα, αλλά μία μάνα σύμβολο, που περικλείει μέσα της όλη την τραγική μοίρα ενός λαού, που προσπαθεί με το αίμα του ν' ανοίξει δρόμο προς τη λευτεριά. Έτσι η μορφή άποκτά ευρύτερες προεκτάσεις, παύει από του να είναι εντοπισμένη σε χώρο, παίρνει στοιχεία κι' από τη λύκαινα, πούναί έτοιμη να σκοτώσει για χάρη του σπλάχνου της, μα κι' από τον Άνθρωπο με κεφαλαίο πούναί ικανός να κοιτάζει πιά πέρα και να ξεχωρίζει το δίκαιο από το άδικο. Όλ' αυτά απαιτούν δύναμη κι' έσωτερική ακτινοβολία.

Η Πόπη Δανιήλ, που υποδύθηκε τον ρόλο αυτό, άκολουθησε σωστά τη γραμμή της λιτής, κλασσικής έκφρασης.

Υπάρχουν στιγμές, ιδιαίτερα στη δεύτερη σύγκρουση με την Πάτερσον, που το άναστημα της τόνωσάμε να ψηλάνει.

Δυστυχώς όμως δεν πρόρεσε να κρατηθεί σ' όλη τη γραμμή του έργου εκεί όπου έπρεπε. Γλυστρούσε, έπεφτε στο έπίπεδο της μάνας, που άπλως πονεί κι' έτσι υπέσκαπτε έπίκινδυνα τα θεμέλια του δευτέρου σκέλους του έργου.

Ο Γαβριηλίδης έβαλε ένα μικρό πρόλογο στο έργο — τη σκηνή

με τις Κεντρικές Φυλακές και την άγχονη — πιστεύοντας ίσως πως με αυτό τον τρόπο δένει κάπως περισσότερο το έργο με το νησί και την κυπριακή πραγματικότητα που είναι άλήθεια μόνο σαν άπύχως φτάνει στο σπίτι των Πάτερσον, όπου έκτυλίσσονται τα 4)5 του έργου.

Η γνώμη μας είναι πως θάταν πιά οργανικά δεμένη με το έργο μια σκηνή άσθεντικού γτοκυμανταίρ από τις διαδηλώσεις του καιρού εκείνου, που θα μπορούσε να προηγηθεί του τραυματισμού του θείου Τζώρτζ.

Έξ άλλου κάπου εκεί πέφτει κάπως ή δραματική ανέλιξη του έργου.

Ο Γαβριηλίδης έπίσης θα μπορούσε να περικόψει άφοβα από τον διάλογο, που παρατραβά κάπου — κάπου και να βάλλει σε κίνηση περισσότερο τη γλώσσα του φακού.

Όλ' αυτά, που λέμε δεν μειώνουν καθόλου την αξία της δουλειάς, που γινε στο «Νησί...» και που έμεις τη χειροκροτούμε σαν μία γνήσια καλλιτεχνική προσφορά στον παρθένο χώρο της κυπριακής τηλεόρασης, όπου αναμφισβήτητα όλοι, σκηνοθέτης και ήθοιοι τώρα δοκιμάζουν τις δυνάμεις τους.

ΕΠΙΣΚΕΦΗ ΤΟΥ ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΥ ΣΤΟΝ ΠΡΟΕΔΡΟ

Στιγμιότυπο από την επίσκεψη του δικαστή «Ελληνα ζωγράφου Γιάννη Σπυροπούλου στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Στο μέσο η σύζυγος του καλλιτέχνη.

ΤΡΑΓΜΑΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ

- **Διάλεξη για την χερμενική λογοτεχνία**
Την προσεχή Τρίτη θα μιλήσει στο Γαλλικό Μαρφατικό Κέντρο ο γαλλόφωνος Άρμενιος συγγραφέας Τ. Καρικιάν, ο οποίος θ' αναλύσει το θέμα «Πανόραμα της άρμενικής λογοτεχνίας και σχέσεις της με τη Γαλλία».

Η διάλεξη θ' άρχισι στις 7 μ.μ.

- **Έκτέλεση τραγουδιών Άχ. Δουμπερζιδ**
Με επιτυχία έγινε την 1η Άπριλίου από ραδιοφώνου η έκτελεση

ΔΙΘΕΝΕΙΣ ΕΜΦΑΝΙΣΕΙΣ ΕΛΛΗΝΙΔΑΣ ΣΟΠΡΑΝΟ

Η δίσσημη Έλληνίδα σοπράνο Μαρία Μουτσίου ανεχώρησε για τη Γιουγκοσλαβία όπου θα εμφανισθεί τραγουδώντας τις όπερες «Μπάτερφλαυ» και «Μποέμο» στο Βελιγράδι και στο Σεράγεβο.

Μετά τις παραστάσεις που θα δώσει, στη Γιουγκοσλαβία, η Μαρία Μουτσίου, θα εμφανισθεί στη Σοβιετική Ένωση. Η καλλιτεχνική της περιοδεία εκεί θα διαρκέσει μέχρι το τέλος Άπριλίου. Θα τραγουδήσει «Μποέμο», «Μπάτερφλαυ» και «Τραβιάτα».

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΣΤΗ ΓΑΛΛΙΑ

ΠΑΡΙΣΙ, Άπρίλιος. — Από τις στατιστικές της Έθνικής Βιβλιοθήκης Παρισίου καταφαίνεται ότι στη Γαλλία ξεεδόθησαν κατά το 1965 14.138 τίτλοι βιβλίων (7.665 άνατυπώσεις) σε 228 έκ. αντίτυπα ή αύξηση κατά 11,2%, σε σύγκριση με το 1964. Οι περισσότεροι τίτλοι αναφέρονται στη γενική λογοτεχνία και τα πιά διαδομένα βιβλία είναι της εστέπης, με κυκλοφορία 42,5 έκ. αντίτυπα.

Η ΦΙΛΑΡΜΟΝΙΚΗ ΤΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ ΣΤΗΝ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟ

Η Φιλαρμονική της Άστυνομίας θα παλαιήσει στον Δημοτικό Κήπο Άμμοχώστου, από τις 4—7 μ.μ. της πρ. Κυριακής.

ση παλαιότερων και νέων συνθέσεων του Κυπρίου μουσικοσυνθέτη Άχιλλέα Λυμπουριδη. Τραγουδήσε η γνωστή σοπράνο Καλλιόπη Σπύρου.

Τιμητική έκδήλωση για τον λογοτέχνη Γεώργιο Μαρκίδη

Η Έθνική Έταιρεία Έλλήνων Λογοτεχνών Κύπρου οργανώνει την προσεχή Δευτέρα 10 Άπριλίου στο σωματείο της Λευκωσίας «Τράστ» τιμητική έκδήλωση για τον γνωστό λογοτέχνη κ. Γεώργιο Μαρκίδη. Στην έκδήλωση, που θα άρχισι στις 7 μ.μ., θα παρευρεθεί και ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας.

Ρεσιτάλ πιάνου Αμερικανίδας στη Σχολή Τυφλών

Την προσεχή Πέμπτη 13 Άπριλίου θα οργανωθεί στην αίθουσα λειτουργίας της Σχολής Τυφλών ρεσιτάλ πιάνου της διακεκριμένης Άμερικανίδας καλλιτέχνης Άνν Σιζίν. Το ρεσιτάλ, που έχει θεθεί υπό την αιγίδα της έδώ άμερικανικής πρεσβείας, θ' άρχισι, στις 6.30 μ.μ.

Διάλεξη Ισραηλίτη καθηγητή

Στην αίθουσα της Παιδαγωγικής Άκαδημίας θα δοθεί την Τρίτη 11 Άπριλίου διάλεξη του καθηγητή του Πανεπιστημίου Ιερουσαλήμ Γίγκαελ Γιαντίν με θέμα της «Άνασκαφής της Μασάντα — τελευταίου ιουδαϊκού φρουρίου. Στη διάλεξη, που θ' άρχισι στις 6 μ.μ., θα παρευρεθεί και θα προλογίσει ο Ύπουργος Παιδείας Δρ. Κ. Σπυριδάκης.

Έγκαινιάστηκε χθες στο Ζάππειο η 9η Πανελλήνια Καλλ.

Έγκαινιάστηκε χθες στο Ζάππειο Μέγαρο η 9η Πανελλήνια Έκθεση Εικαστικών Τεχνών, στην οποία συμμετέχουν 450 καλλιτέχνες — με 951 έργα και Κύπριοι — με 25 έργα. Οι Κύπριοι καλλιτέχνες — ζωγράφοι και γλύπτες — που συμμετέχουν στην έκθεση, άνέρχονται σε 14.